

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ANTI-FAŞİST MÜCADELE, VE DEMOKRATİK ÖĞRETMEN HAREKETİ

Bugün Türkiye'de faşist güçlerin hedef aldığı kesimlerden birisi de öğretmen kitesidir. Çünkü öğretmenler, sosyal bir zümre olarak emperyalizmin, uluslararası ve yerli gericiliğin, yabancı ve yerli tekelci sermayenin karşısına kitle gücüyle ve demokratik örgütsel varlığıyla dikilen bir toplum kesimini oluşturmaktadır. Öğretmen kitlesi bugün işçi sınıfımızın müttefiklerinden olan aydın kesimler arasındaki en dinamik devrimci-ilerici sosyal topluluklardan birisini oluşturmaktadır.

Faşizmin, öğretmenlere, demokratik öğretmen hareketine ve Türkiyeli öğretmenlerin biricik demokratik yığın örgütü olan TÖB-DER'e niçin bu kadar azgınca saldırdıklarını daha iyi anlayabilmek için, ülkemizde öğretmenlerin toplumdaki konumunu ve sosyal mücadeledeki yerini bilimsel açıdan incelememiz gerekir.

— Çağımızda bilimsel ve teknolojik devrim, genel olarak aydın kesimlerin işçi sınıfıya daha yakınlaşmasının objektif zeminini sağlamlaş-

tırıştır. Bu nedenle, bugün tüm kapitalist ülkelerde ve Türkiye’de, aydınlar, tekelci sermayenin karşısında ve işçi sınıfının yanında etkili bir toplumsal güç durumundadırlar.

— Gene, bilimsel ve teknolojik devrim nedeniyle, bilim artık başlı başına bir üretici güç haline gelmiştir. Öğretmenler ise bilimin gelişmesinde direkt veya dolaylı bir etkiye sahip önemli sosyal gruplardan birisidir. Böylece öğretmenler, hem bilimsel üretici gücün gelişmesinde, hem de bilim ve tekniğin geniş yığınlara aktarılmasında işlev sahibidirler.

Bir başka deyimle, öğretmenler bilimsel ve teknolojik devrimin verilerini en çabuk kavrayan, bilime açık ve bilimden en fazla etkilenen aydın gruplarından birisini oluştururlar. Kısaca söylemek gerekirse, öğretmenler üretici güçlerin gelişmesinde etkin bir rol oynarlar. Öğretmenlerin sosyal bir kesim olarak toplumdaki ilerici konumlarının başlıca maddi (objektif) temeli budur.

— Bilime ve çağdaş düşünceye açık olan ve başlıca görevleri toplumda bilimsel verilerin ve doğruların yayılmasına hizmet etmek olan öğretmenler, hiç kuşkusuz doğayı ve toplumu açıklayan bilimi öğrenmeğe açıktırlar. Evrenin maddi temelini ve onu yönlendiren kanunları

maddeci temel üzerinde diyalektik yöntemle açıklayan bilim, aynı şekilde tarih ve toplum yasalarını da açıklamıştır. Bu nedenle, öğretmenlerin sözkonusu objektif konumu, onların işçi sınıfı biliminden etkilenmelerini de birlikte getirmektedir.

— Öğretmenlerin bu sosyal konumunun yanısıra, kendileri yabancı ve yerli tekelci sermaye tarafından sömürülen toplum grupları arasında yer almaktadırlar. Bu nedenle, ekonomik temel bakımından öğretmen kitlesinin emperyalizm ve yerli ortakları ile çelişkisi, onların işçi sınıfı yanındaki konumlarını sağlamlaştırarak diğer önemli objektif koşulu meydana getirmektedir.

— Öğretmenler, kapitalist toplumda ve özellikle Türkiye ve benzeri ülkelerde kötü yaşama ve çalışma koşulları altında bulunan dar gelirli bir emekçi kesimdir. Öğretmenlerin yabancı ve yerli egemen güçlerle olan bu ekonomik çelişkisi, onların toplumsal bir kesim olarak ve kitle halinde tekelci sermayeye karşı sosyal mücadeleye sevk etmektedir.

— Bu objektif maddi ve ekonomik temel üzerinde, öğretmen kitlesi genel olarak egemen gericiliğe, yani sömürü ve baskıya, özel olarak tekelci sermayeye karşı yürütülen sosyal muha-

lefet içinde etkin bir güç olarak yer almalarına yol açmaktadır.

— Böylelikle, öğretmen kesimi her sosyal zümre gibi, aynı zamanda siyasal bir güçtür de. Her ne kadar öğretmenlerin siyaset yapmaları Türkiye'de anti-demokratik kanunlar nedeniyle yasaklanmışsa da, öğretmenler —siyasal partilere kaydolamıyorlarsa da— öğretmen kesimi toplumdaki politik gruplaşmalarda ağırlığını **kitile halinde** devrimci-ilerici kanada koymuştur. Bu ağırlık günden güne artmaktadır.

— Öğretmenler yukarıda özetlediğimiz temel nedenlerden dolayı devrimci ve yurtsever bir kitledirler. Köylere dek yayılmış olan bu aydın kesim, binbir türlü güç koşullar altında, son derece kısıtlı ekonomik ve sosyal olanaklarla milyonlarca emekçi çocuğuna ışık ve aydınlık götürmek için fedakârca çalışmaktadır. Ve öğretmenler yurdunu, halkını, ulusunu seven, çağından sorumlu her aydın gibi, devrimci-ilerici düşünceleri köylere dek ulaştırmakta, toplumun demokratikleşmesi halk uyanışının hızlanması için kendi olanaklarının elverdiği ölçüde çaba göstermektedir.

— Hiç kuşkusuz halkın uyanışını ve bilinçlenmesini sağlayan esas güç ülkemizin bilimsel ve devrimci siyasal güçleridir. Ama bu devrimci

ve demokratik çabalarda öğretmenlere de gerek kitle olarak gerekse tek tek bireyler olarak görevler düşmektedir. Toplum olaylarını ve bu olayların temelini, yasalarını her geçen gün daha iyi kavrayan ve işçi sınıfı biliminden giderek daha fazla etkilenmekte veya esinlenmekte olan öğretmen kesiminin sosyal mücadelesi ve çabası bu doğrultuda giderek güçlenmekte ve etki alanını, etkinlik düzeyini ve niteliğini geliştirmektedir.

İşte, yabancı ve yerli gerici egemen güçlerin öğretmenler konusunda hazmedemedikleri olgu budur. Bu nedenle, egemen sınıfların gerici ve faşist güçleri, öğretmenleri bu devrimci ve demokratik uğraştan alıkoymak, onları sindirip ve yıldırım için ellerinden gelen her şeyi yapmaktadır.

Bir yandan yıllardan beridir sürüp gelen ve son dönemlerde iyiden iyiye artan öğretmen kıyımı şeklindeki resmi baskılar veya Milli Eğitim Bakanlığının tepeden tabana kadar inen kademe kademe anti-demokratik baskıları, öte yandan faşist cinayet şebekelerin veya okullara yerleştirilmiş olan faşist öğretmenlerin, yöneticilerin devrimci-yurtsever öğretmenlere karşı sürdürdükleri faşist çabalar, öğretmen kitleleri ve demokratik öğretmen hareketi üzerindeki

çok yönlü gerici ve faşist uygulamaları meydana getirmektedir.

DEMOKRATİK ÖĞRETMEN HAREKETİNİN ANTI-FAŞİST HEDEFİ

Ama bugüne dek sürdürülen baskılar, gerici ve faşist uygulamalar öğretmen kesimini ne kitle olarak, ne de örgütsel bakımdan yıldırıp sindirememiştir. Tam tersine, emperyalizme, faşizme, şovenizme, militarizme ve feodal kalıntılara karşı demokratik öğretmen hareketi her geçen gün daha da güçlenerek, daha da örgütlenerek yükselmektedir. Eğitim emekçilerinin bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesinde bilimin kılavuzluğu günden güne kökleşmekte, ve eğitim emekçileri her geçen gün daha bilinçli, daha örgütlü, daha etkin bir mücadele sürdürmektedirler.

Demokratik öğretmen hareketinin bugün, ülkemizde, topyekûn bağımsızlık, demokrasi ve barış mücadelesindeki yeri, dünkünden çok daha köklü, kapsamlı ve etkilidir, yarın bu düzey daha da gelişecektir.

Demokratik öğretmen hareketinin yöneldiği hedefler ve sürdürdüğü mücadeleler arasında anti-faşist görevler güncel planda en önemli ağırlığı ve sırayı teşkil etmektedir.

Bugün Türkiye'de faşizm iktidarda olmakla birlikte, bazı faşist partiler iktidara ortak olmuşlardır ve son derece kısıtlı burjuva demokrasisinin sınırlarını daha da daraltmak, mevcut hak ve özgürlükleri bile daha çok kısıtlamak için egemen politik güçler yoğun bir çaba göstermektedirler. Bir başka deyimle, bugün faşizm tırmanış çabaları içindedir ve faşist diktatörlüğü tezgahlamak için çok yönlü bir mizansen ABD emperyalizmi ve yerli faşist güçler tarafından sahnelenmektedir. Bu nedenle, anti-faşist mücadele, yani faşizmin geriletilmesi ve demokratik hak ve özgürlüklerin korunup geliştirilmesi, yeni demokratik mevzilerin elde edilmesi Türkiyedeki tüm devrimci ve demokratik güçlerin gündemindeki en önemli maddelerden birisidir.

İkinci olarak, faşist güçlerin başlıca boy hedefleri arasında gelen öğretmen kitlesi faşist tırmanıştan en fazla mağdur olan halk güçleri arasındadır. Bu nedenle, demokratik öğretmen hareketinin anti-faşist görevi, sadece demokratik ve yurtsever bir halk görevinden ibaret değildir, aynı zamanda, eğitim emekçilerinin de toplumsal çıkarlarıyla **doğrudan doğruya** ilgilidir. Öğretmenlerin, işçi sınıfının ve diğer devrimci güçlerin yanında faşizme karşı verdi-

ği mücadeleyi «çağdaş bir aydın sorumluluğu» olarak almak, konuyu sınıfsal olgu'dan soyutlayıp, salt bir entellektüel olay haline indirgemek demektir. Oysa eğitim emekçilerinin genel olarak emperyalizme ve yerli tekelci sermayeye, özel olarak faşist güçlere karşı sürdürdüğü mücadele, doğrudan doğruya öğretmenlerin sınıfsal çıkarlarının gereğidir. Yani öğretmen kitlesi ve onun biricik demokratik örgütü faşizme karşı mücadele verirken, hem en geniş emekçi kesimlerin, devrimci-demokratik güçlerin uğraşlarına katılmakta, halkın anti-faşist (demokratik) özelemleri doğrultusunda davranmaktadır, yani demokratik ve yurtsever bir işlev yerine getirmektedir, hem de faşizmin hedef aldığı halk güçlerinden birisi olarak kendi sınıfsal ve zümresel çıkarlarını, demokratik hak ve özgürlüklerini korumaktadır. Öğretmenlerin faşizme karşı verdiği mücadeleyi, onların «halkımıza bir hizmeti» olarak görmek ve «çağdaşlığın gereğinden» ibaret saymak yanlıştır. Demokratik öğretmen hareketi Türkiye'deki topeykûn devrimci ve demokratik mücadele içinde yerini sağlamlaştırırken, aynı zamanda eğitim emekçilerinin hayati çıkarlarının da öngördüğü görevleri üstlenmektedir. Örneğin demokratik öğretmen hareketi, yıllardır Türkiye'nin dört bir köşesinde «Pahalılığa, İşsizliğe ve Faşizme» karşı kitle

gösterileri düzenlerken, sadece emekçi halkın ekonomik ve demokratik özelemlerinin gereğini yerine getirmekle kalmıyor, aynı zamanda eğitim emekçilerinin de ekonomik-demokratik çıkarlarını dile getiriyordu.

EĞİTİM EMEKÇİLERİNİN ANTI-FAŞİST GÖREVLERİ

Öğretmen kitlesinin anti-faşist görevlerinden başlıcalarını şöyle somutlamak mümkündür:

— Faşizme karşı Türkiye'deki demokratik sosyal mücadele günden güne güçlenmekte ve her geçen gün daha geniş kitleleri kucaklamaktadır. Bu süreçte Demokratik öğretmen hareketinde, anti-faşist mücadelenin daha geniş emekçi kesimlere malolması için önemli görevler düşmüştür ve düşecektir.

— Öğretmen kitlesi meslek grupları arasında demokratik ve yığinsal planda en örgütlü aydın kesimdir. Böylelikle, işçi sınıfımızın ekonomik örgütlenmesinden (ilerici sendikalardan) sonra, en geniş yığinsal demokratik meslek örgütüne eğitim emekçileri sahiptir.

— Bu nedenle, eğitim emekçileri, örgütlenme düzeylerini daha da güçlendirip kökleştirerek, ülkemizdeki topyekûn anti-faşist mücadeledeki yerlerini daha da sağlamlaştırmak ve etkinleştirmek süreci içindedir.

— Eğitim emekçilerinin toplumsal planda ki en önemli konularından birisi de milyonlarca emekçi çocuğunu eğitmekle görevli olmalarıdır. En büyük kentlerden en ücra köylere kadar yayılmış olan ve fedakârca bir uğraş içinde bulunan öğretmenler, bilimi, devrimci, demokratik ve yurtsever düşünceleri emekçi çocuklarına iletmek olanağına sahiptirler. Ayrıca, özellikle küçük yerleşme birimlerinde öğretmenlerin, öğrenci olmayan halk kitleleri ile de gelişkin ilişkileri ve saygınlıkları vardır.

— Bu nedenle, faşist propaganda ve eylemlere karşı halk kesimlerini uyarmak, faşizme şovenizme, militarizme karşı düşünsel mücadeleye katılmak için eğitim emekçileri küçümsenmeyecek olanaklara sahiptirler. Hiç kuşkusuz faşizme karşı politik ve düşünsel mücadele esas olarak devrimci politik güçlerin görevidir. Ama halkını ve yurdunu seven, ayrıca faşist baskı, tehdit ve saldırılar altında bulunan öğretmenlerinde kendi çevrelerinde faşizme karşı mücadelesinin anti-faşist şiarlarını yaygınlaştırmaya ve kavratmaya yardımcı olmak eğitim emekçilerinin anti-faşist, demokratik görevleri arasındadır.

— Öğretmenlerin anti-faşist ve demokratik görevleri sadece faşizme karşı düşünsel mücadeleye sürdürmekten ve öğretmenlere yapılan

gerici-faşist baskı ve saldırılara karşı çıkmaktan ibaret değildir. Öğretmenler ve öğretmen örgütlenmesi, aynı zamanda gerek Türkiye çapında, gerekse yerel planda halkımıza karşı uygulanan gerici ve faşist baskılara karşı emekçi halkımızın demokratik mücadelesine yardımcı olmakla da yükümlüdürler. Devlet Güvenlik Mahkemelerine karşı yurt düzeyinde verilen demokratik mücadelede eğitim emekçilerinin gördüğü işlev bu görevlere bir örnek olarak gösterilebilir. Gene yerel planda emekçi halka yapılan çeçitli despotik uygulamalara yerel öğretmen örgütlenmesinin karşı çıkması anti-faşist mücadelede öğretmenlere düşen ödevlerdendir.

— Türkiyedeki topyekûn demokratik mücadelenin hedeflerinden birisi de düşünce ve örgütlenme özgürlüğünü kısıtlayan yasa ve uygulamalardır. Bunlar arasında Türk Ceza Kanununun 141 ve 142 nci maddeleri en önemli yeri tutmaktadır. Bilindiği gibi bu maddeler, Faşist Mussolini İtalya'sının ceza kanunlarından alınmıştır. Bu nedenle, önümüzdeki dönemde bu faşist kökenli kısıtlamalara karşı Türkiye çapında sürdürülecek demokrasi ve özgürlük mücadelesinde eğitim emekçilerinin ve onların yığinsal demokratik örgütlenmesine de önemli ödevler düşmektedir. Türkiyede demokratik hak ve özgürlükler uğruna halk güçlerinin sürdür-

düğü mücadele bütün ilerici toplum kesimlerini ve demokratik kitle örgütlerini giderek artan ölçülerde ve etkinliklerde kucaklamaktadır. Bu kapsamda, hiç kuşkusuz, demokratik öğretmen hareketinin ve onun biricik demokratik örgütlenmesinin de yurt düzeyinde yapacağı önemli işlevler vardır. Bu işlevleri de eğitim emekçilerinin genel anti-faşist ve demokratik görevleri arasında saymak gerekir.

— Sık sık ve ısrarla belirttiğimiz gibi anti-faşist mücadele, tek tek bireyler halinde sürdürülen demokratik bir uğraş değildir. Anti-faşist mücadele aslında bir kitle mücadelesidir ve örgütlü olması gerektirir. İlerici aydın kesimler içinde en dinamik ve en örgütlü meslek grubunu oluşturan öğretmenlerin ve onların ilerici demokratik örgütlenmesinin bu kitle mücadelesine (anti-faşist yığınsal harekete) etkince katılabilmesinin olanakları geniştir. Bu olanakları daha örgütlü ve bilinçli bir şekilde değerlendirmek ve daha geniş öğretmen kitlesini, diğer devrimci-demokratik halk güçlerinin yanında anti-faşist harekette seferber edebilmek demokratik öğretmen hareketinin güncel anti-faşist görevleri arasındadır.